Ympäristövaliokunta
Eduskunta

13.03.2024
Lausunto

O 10/2024 Rakentamisen tulevaisuuden kehitysnäkymiä; ilmastotavoitteet; elinkaarimallit; puurakentaminen

Oulun yliopiston edustajana kiitän mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta aiheesta ja annan sen osalta seuraavan lausunnon:

Rakennusalan matalasuhdanne tarjoaa paitsi mahdollisuuden myös luo tarpeen arvioida uudelleen rakentamiseen liittyvän julkisen ohjauksen tavoitteita ja keinoja. Julkisen ohjauksen tarve ei kuitenkaan ole ainakaan vähentynyt, kun asiaa tarkastellaan ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta. Markkinavetoinen siirtyminen kohti ilmastoystävällisempiä ratkaisuja on auttamattoman hidasta.

Uuden rakentamislain tavoitteiksi on ilmastonmuutoksen torjunnan ohella nostettu muun muassa rakentamisen sujuvoittaminen, kiertotalouden ja digitalisaation vauhdittaminen ja rakentamisen laadun parantaminen. Ensiarvoisen tärkeää onkin seurata lakiuudistuksen vaikutuksia ja näin arvioida tavoitteiden toteutumista. Tehokas keino olisikin lisätä selkeästi juuri tähän kohdennetun tutkimuksen resursseja.

Puurakentamista on Suomessa tuettu erilaisilla ohjelmilla – viimeksi mm. Ympäristöministeriön Puurakentamisen ohjelmalla vv. 2016-2023. Ohjelman toimenpiteet ovat olleet tärkeässä roolissa muun muassa puurakentamisen suunnitteluosaamiseen liittyvän koulutuksen kehittämisessä. Tästä huolimatta asiassa on edelleen kehittämistarpeita: puurakentamisen tulevaisuuden kehitysnäkymiin liittyvät voimakkaasti myös yleisemmät rakentamisen teollistumiseen liittyvät tavoitteet. Näiden kehittämisen suhteen erityisesti tutkittuun tietoon pohjautuvan perus- ja täydennyskoulutuksen tarve muun muassa arkkitehtuurin, rakennetekniikan ja rakennustuotannon aloilla on ilmeinen ja kaipaa myös lisäresursointia.

Oulun yliopisto

PL 8000
90014 Oulun yliopisto

oulun.yliopisto @ oulu.fi
Puh 0294 480 000
Fax 08 344 064

www.oulu.fi

Suomalainen puurakentaminen sisältää kansainvälisessä tarkastelussa erityispiirteitä, esimerkiksi lisäeristämättömien massiivipuurakenteiden käytön muodossa. Tähän liittyvän hiilivaraston ja hiilikädenjäljen merkityksen huomioiminen tulisi myös olla osa kokonaisuutta.

Rakentamiseen liittyvä julkinen keskustelu polarisoituu helposti esimerkiksi uudis- ja korjausrakentamisen – tai erilaisten rakennusmateriaalien vastakkainasetteluksi. Tätä selittävät yleensä taustalla olevat taloudelliset intressit, mutta rakentamisen todellisuus on harvoin kuitenkaan yhtä polarisoitunutta: korjausrakentaminen tarkoittaa yleensä myös varsin mittavaa uudistamista – tai toisaalta rakennusta on varsin vaikea suunnitella tänä päivänä ilman että sen rakentamisessa käytetään sekä betonia että puuta. Julkisen ohjauksen tulisikin kaikin keinoin pyrkiä kirkastamaan ilmastotavoitteet myös markkinoita ja rakentamisen alan eri toimijoiden tavoitteita ohjaavaksi yhteiseksi päämääräksi. Olennaista olisi kannustaa koko rakennusalaa etsimään laaja-alaisesti erilaisia keinoja, jotka edistävät ilmastonmuutoksen hillintää.

Oulussa, 13.3.2024

Janne Pihlajaniemi
professori, yksikön johtaja
Oulun yliopisto, arkkitehtuurin yksikkö